

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગોર્પીદર સિંહ

વિરુદ્ધ

હિમાચલ પ્રદેશ અને અન્યનો ફોરેસ્ટ વિભાગ

ઓગસ્ટ ૧૭, ૧૯૯૦

[એમ. એચ. કાનિયા અને કુલદિપ સિંહ, ન્યાયાધીશો]

હિમાચલ પ્રદેશ નોટર જમીન નિયમો, ૧૯૬૮:નિયમ ૭ (એ)-વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦થી વધુની આવક ધરાવતા રહેવાસીને નોટર જમીનની મંજૂરી-રૂ.

હિમાચલ પ્રદેશ નોટર જમીન નિયમો, ૧૯૬૮ના નિયમ ૭ની કલમ (એ) દસ વીધાથી ઓછી જમીન ધરાવતા અથવા જમીન સહિત તમામ સ્ત્રોતોમાંથી વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦થી ઓછી આવક ધરાવતા એસ્ટેટના દરેક રહેવાસીઓને નોટરમાં જમીન આપવા માટે પાત્ર બનાવે છે.

અપીલકર્તા-શિક્ષકને નોટોર જમીનની ગ્રાન્ટ નાણાકીય કમિશનર દ્વારા પુનરાવર્તનમાં અલગ રાખવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટે રિટ પિટિશનને મર્યાદિત રીતે ફગાવી દીધી હતી.

વિશેષ રજા દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલમાં અપીલકર્તા માટે દલીલ કરવામાં આવી હતી કે શબ્દ 'અથવા' સી. એલ. ના પ્રથમ અને બીજા ભાગની વચ્ચે આવે છે. (ક) નિયમ ૭ નો સામાન્ય અર્થ આપવો પડશે અને તેને 'અને' તરીકે વાંચી શકાતો નથી કે કલમના બે ભાગો, તેથી, એકબીજાથી સ્વતંત્ર હતા અને તેને અલગ રીતે વાંચવું પડ્યું હતું, અને તે પ્રથમ ભાગ હેઠળ પાત્ર હોવાથી, શિક્ષક તરીકે વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦ થી વધુની આવક હોવા છતાં, કલમનો બીજો ભાગ. (એ) આકર્ષાયા ન હતા.

અપીલને નકારી કાઢીને, કોર્ટે, ઠરાવ્યું.

૧. જે વ્યક્તિની પાસે ૧૦ વીંછાથી ઓછી જમીન હોય પરંતુ ઉપરોક્ત જમીન સહિત તમામ સ્ત્રોતોમાંથી વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦ થી વધુની આવક હોય તે વ્યક્તિ સી. એલ. હેઠળ નોટોર જમીનની ફાળવણી માટે પાત્ર નથી. (અ) હિમાચલ પ્રદેશ નોટર જમીન નિયમો, ૧૯૬૮ ના નિયમ ૭ હેઠળ. [૮૦૦જી]

૨. નિયમો હેઠળ નોટર જમીન આપવાનો ઉદ્દેશ રાજ્યના રહેવાસીઓને ગરીબો અને બિન-પ્રદાન કરાયેલ લોકોને મદદ કરવાનો છે. નિયમો ઘડનારની પ્રકૃતિ, અવકાશ અને સ્પષ્ટ ઇરાદાને ધ્યાનમાં રાખીને કલમ (એ) ના પ્રથમ અને બીજા ભાગની વચ્ચે 'અથવા' શબ્દને 'અને' તરીકે વાંચવો જરૂરી છે. તેથી, બંને

ભાગોને અલગ-અલગ વાંચી શકાતા નથી. બીજા ભાગમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે જમીન સહિત તમામ સ્ત્રોતોમાંથી વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦ રૂપિયાથી ઓછી આવક થવી જોઈએ. [૮૦૦એચ; ૮૦૧એ]

૩. તાત્કાલિક કેસમાં અપીલકર્તાની વાર્ષિક આવક રૂ. ૨,૦૦૦ રૂપિયાથી વધુ હોવાથી તે નોટોર જમીન આપવા માટે હકદાર ન હતો. [૮૦૧એ]

દિવાની અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:

૧૯૮૧ની સિવિલ અપીલ નંબર ૩૦૦૬.

૧૯૮૧ ના સી. ડબલ્યુ. પી. નંબર ૮૪ માં હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટના રૂ. ૭.૧૯૮૧ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે એમ. વી. ગોસ્વામી.

ઉત્તરદાતાઓ માટે નિમો.

કોર્ટનો ચુકાદો કુલદિપ સિંહ, જજ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. હિમાચલ પ્રદેશ નોટર જમીન નિયમો, ૧૯૬૮ના નિયમ ૩ હેઠળ "નોટર જમીન" (હવે પછી 'નિયમો' તરીકે ઓળખાય છે) નો અર્થ થાય છે સક્ષમ અધિકારીની મંજૂરી સાથે ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર, સરકારની માલિકીની નકામી જમીન શહેરોની બહાર, આરક્ષિત અને સીમાંકિત સંરક્ષિત જંગલોની બહાર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સૂચિત કરવામાં આવે તેવા અન્ય વિસ્તારોની બહાર.

ગોપીન્દર સિંહે ખેતી માટે કનાલ ગામમાં આવેલી ૧૪ વીઘા ૧૨ બિશ્વાસની નૌટર જમીન આપવા માટે અરજી કરી હતી.મહેસૂલ સહાયક ચોપાલે ૨૯ જૂન, ૧૯૭૨ના તેમના આદેશ દ્વારા કનાલ ગામમાં આવેલી ૧૧ વીઘા ૧ બિશ્વાસની નૌટર જમીન રૂ. ૫૫૨.૫૦ નાઝરાના તરીકે.વન વિભાગે આ આદેશ સામે ડેપ્યુટી કમિશનર શિમલા સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી, જે સ્વીકારવામાં આવી હતી અને મહેસૂલ સહાયક ચોપાલના ગોપીન્દર સિંહની તરફેણમાં નૌટર જમીન મંજૂર કરવાના આદેશને રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

ગોપીન્દર સિંહે શિમલા ખાતે હિમાચલ પ્રદેશના વિભાગીય કમિશનરને વધુ અપીલ દાખલ કરી હતી, જેમણે તેનો સ્વીકાર કર્યો હતો અને ૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૪ના તેમના આદેશ દ્વારા ગોપીન્દર સિંહને નૌટર જમીનની ગ્રાન્ટ પુનઃસ્થાપિત કરી હતી.વન વિભાગે હિમાચલ પ્રદેશના નાણાકીય કમિશનર (મહેસૂલ અપીલ) સમક્ષ પુનઃનીરીક્ષણ અરજી દાખલ કરી હતી, જેમણે પુનઃનીરીક્ષણ અરજી સ્વીકારી હતી અને ૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૪ના રોજ ડિવિઝનલ કમિશનર દ્વારા ગોપીન્દર સિંહને નોટોર જમીન મંજૂર કરવાના આદેશને રદ કર્યો હતો.તેમણે વધુમાં આદેશ આપ્યો કે નઝરાનાની રકમ ગોપીન્દર સિંહને પરત કરવી જોઈએ અને જમીન રાજ્યમાં ફરી શરૂ કરવી જોઈએ.નાણાકીય કમિશનરે નીચેના બે આધારો પર અપીલ સ્વીકારી:

(૧) ગોપીન્દરસિંહે વિભાગીય વન અધિકારીની જરૂરી મંજૂરીની રાહ જોયા વિના જમીન પરના વૃક્ષો કાપી નાખ્યા અને આ રીતે તેમણે કાયદો પોતાના હાથમાં લીધો.

(૨) સરકારી શાળામાં શિક્ષક હોવાના કારણે તેમની આર્થિક સ્થિતિ વ્યાજબી રીતે સારી હતી અને તેથી તેઓ નિયમો હેઠળ નોટોર જમીન આપવા માટે પાત્ર નહોતા.

નાણાકીય કમિશનરના આદેશ સામે ગોપીન્દર સિંહે શિમલા ખાતે હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટ સમક્ષ ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ સિવિલ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી, જેને ૨૮ જુલાઈ, ૧૯૮૧ના રોજ મર્યાદિત મુદતમાં ફગાવી દેવામાં આવી હતી. વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ નાણાકીય કમિશનર અને હાઈકોર્ટના આદેશો સામે અપીલકર્તા-ગોપીન્દર સિંહ દ્વારા કરવામાં આવી છે.

નિયમોના નિયમ ૭માં નોટોર જમીનની મંજૂરી માટે પાત્ર વ્યક્તિઓની શ્રેણીઓ દર્શાવવામાં આવી છે. આ નિયમ નીચે મુજબ છે:

"નોટોર જમીન માટે પાત્રતા.-સશસ્ત્ર દળ અથવા અર્ધ-સશસ્ત્ર દળના સભ્યની વિધવા અને બાળકો સિવાય, જેમણે દેશ માટે પોતાનો જીવ આપ્યો હોય (જેમની વિધવા અને બાળકો વાજિબ-ઉલ-અર્જમાં ઉદ્દેખિત શરતોને આધિન તાલુકાની અંદર ગમે ત્યાં

જાયન્ટ માટે પાત્ર હશે, જ્યાં જમીન માટે અરજી કરવામાં આવી છે તે વિસ્તારોના સંદર્ભમાં) કોઈ પણ વ્યક્તિ જે તે એસ્ટેટની રહેવાસી નથી જેમાં જમીન માટે અરજી કરવામાં આવી છે, તે અનુદાન માટે પાત્ર રહેશે નહીં.જે એસ્ટેટમાં જમીન માટે અરજી કરવામાં આવી હોય તે એસ્ટેટનો દરેક રહેવાસી પસંદગીના નીચેના ક્રમમાં પાત્ર હશે:

((ક) એવી વ્યક્તિઓ કે જેમની પાસે દસ વીધાથી ઓછી જમીન હોય, પછી ભલે તે માલિક તરીકે હોય કે ભાડૂત તરીકે, અથવા ભાડૂત તરીકે, વ્યક્તિગત રીતે અથવા સામૂહિક રીતે, અથવા જમીન સહિત તમામ સ્ત્રોતોમાંથી વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦થી ઓછી આવક હોય.પરંતુ આ શ્રેણીમાં જે વ્યક્તિએ દેશની રક્ષા માટે પોતાનો જીવ આપ્યો છે તેના આશ્રિતને તેના સમકક્ષો કરતાં વધુ પ્રાધાન્ય મળશે.

(બી) અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના અરજદારો;

((c) દેશના રક્ષણ માટે પોતાનો જીવ આપનારાઓના આશ્રિતો.દેશના સંરક્ષણ માટે સેવાનો અર્થ ગણવેશધારી દળમાં તેમજ નાગરિકની ક્ષમતામાં સેવા હશે, જ્યાં સુધી મૃત્યુ મોરચામાં થાય છે, પછી ભલે તે લશ્કરી હોય કે નાગરિક;

(ડી) સશસ્ત્ર દળો અને ભૂતપૂર્વ સૈનિકોમાં સેવા આપતા
કર્મચારીઓ;

(ઈ) પંચાયતો, અને

(એફ) અન્ય;

પરંતુ સ્પીટીનો વાસ્તવિક જમીનવિહોણો રહેવાસી સ્પીટી પેટા
વિભાગમાં નૌટોરમાં જમીન અનુદાન માટે પાત્ર રહેશે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલશ્રી નિયમ ૭ની કલમ (એ) ના
પ્રથમ ભાગ પર આધાર રાખ્યો છે, જે દર્શાવે છે કે અપીલકર્તા પાસે ૧૦ વીઘાથી
ઓછી જમીન હતી અને તે નૌટર જમીન આપવા માટે પાત્ર હતી.તેમણે વધુમાં
દલીલ કરી હતી કે શિક્ષક તરીકે તેમની વાર્ષિક આવક રૂ.૨,૦૦૦ રૂપિયાથી વધુ
હોવા છતાં, તેઓ પ્રથમ ભાગ હેઠળ પાત્ર હોવાથી, નિયમ ૭ની કલમ (એ) નો
બીજો ભાગ તેમના કેસમાં આકર્ષાય નહીં.તેમના જણાવ્યા અનુસાર નિયમ ૭ની
કલમ (એ) નો પ્રથમ અને બીજો ભાગ એકબીજાથી સ્વતંત્ર છે અને બે ભાગોની
વચ્ચે 'અથવા' હોવાના કારણે આને અલગ અલગ રીતે વાંચવું પડશે.તે માને છે
કે 'અથવા' ને તેનો સામાન્ય અર્થ આપવો પડશે અને તેને 'અને' તરીકે વાંચી
શકાતો નથી.

અમે ઉપર પુનઃઉત્પાદિત નિયમ ૭ની કલમ (એ) ની જોગવાઈઓની
કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી છે.આ કલમમાં "એવી વ્યક્તિઓ કે જેમની પાસે ૧૦
વીઘાથી ઓછી જમીન હોય અથવા જેમની જમીન સહિત તમામ સ્ત્રોતોમાંથી

વાર્ષિક આવક રૂ. ૨,૦૦૦ થી ઓછી હોય" એવું લખવામાં આવ્યું છે. આમ કલમમાં જ એ દર્શાવવા માટે અંતર્ગત પુરાવા છે કે બે ભાગોને અલગ રીતે વાંચી શકાતા નથી. બીજા ભાગમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે જમીન સહિત તમામ સ્ત્રોતોમાંથી વાર્ષિક રૂ. ૨,૦૦૦ રૂપિયાથી ઓછી આવક થવી જોઈએ. આમ એ સ્પષ્ટ છે કે જે વ્યક્તિ પાસે ૧૦ વીંછાથી ઓછી જમીન છે પરંતુ તેની ઉપરોક્ત જમીનમાંથી રૂ. ૨,૦૦૦ રૂપિયાથી વધુની આવક છે, તે કલમ (એ) હેઠળ નોટોર જમીનની ફાળવણી માટે પાત્ર નથી. અન્યથા પણ જો આપણે કલમનું જે રીતે અર્થઘટન કરીએ જે રીતે અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન વકીલશ્રીકાર ઇચ્છે છે કે આપણે તે કરીએ તો તે વાહિયાત પરિણામ ઉત્પન્ન કરશે. એક વ્યક્તિ પાસે બે વીંછા જમીન હોય છે પરંતુ જો આપણે અપીલકર્તાના અર્થઘટનને સ્વીકારીએ તો તે દર વર્ષે <ID ૧,૦૦૦> કમાતી હોય તો તે નોટોર જમીનની ફાળવણી માટે પાત્ર હશે. નિયમો હેઠળ નોટોર જમીન આપવાનો ઉદ્દેશ હિમાચલ પ્રદેશના રહેવાસીઓને ગરીબો અને બિન-પ્રદાન કરાયેલ લોકોને મદદ કરવાનો છે. નિયમો ઘડનારની પ્રકૃતિ, અવકાશ અને સ્પષ્ટ ઇરાદાને ધ્યાનમાં રાખીને કલમ (એ) ના પ્રથમ અને બીજા ભાગની વચ્ચે "અથવા" શબ્દને "અને" તરીકે વાંચવો જરૂરી છે. અપીલકર્તાની આવક દર વર્ષે રૂ. ૨,૦૦૦ રૂપિયાથી વધુ હતી અને તેથી નોટોર જમીન માટેનો તેમનો દાવો યોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો.

તેથી, અમે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલશ્રી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો સાથે સહમત નથી. તેથી, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.

અપીલ બરતરફ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.